

טור' פוטר נוח ("נוחליה")

4846

בן צפורה ודב

נולד ב- כ"ד מרחשון תרפ"ב 28.7.1935

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- 23.12.1948

בנגב ליד עיגיה - חפיר

בעת מילוי תפקידו.

פּוֹטְר נֹחַ ("נוח'לה")

בן דוב וצפורה. נולד בכ"ד במרחשון תרפ"ב בטומשוב-לובלסקי, פולין, למשפחה שומרת-מסורת. אביו נעדר מן הבית שבע שנים והאם הינכה את הילדים. למד בבית-הספר "יבנה" והצטיין בכשרונותיו ובפיקחותו. עלה ארצה בכ"ז בתמוז תרצ"ה (28.7.1935) ונכנס לעבודה בבית-מסחר-ספרים "היכל הספר" בחיפה ועבד שם עשר שנים. אחר-כך עבד בהוצאת-הספרים של מ.

ניומן בתל-אביב. באהבתו הרבה לספר העברי דחה הצעות-עבודה טובות יותר מבחינת המשכורת. השתדל לקרוא כל ספר חדש למען ידע למי להציעו ונזהר מלמכור לילד ספר שאינו מתאים לגילו. נלחם תמיד בתלמידי בתי-הספר הלהוטים אחרי ספרות בלשית. ביחסו לספר ולקונה רכש לו ידידים ורבים באו אליו במיוחד כדי שיבחר להם ספר לקריאה או למתנה. היה מעורב עם המורים שהיו מבקרים בבית-מסחר-הספרים. היה פעיל בתנועת "בני-עקיבא". עדין-נפש, טוב-לב ועוזר לזולת. חסך מכספו ונתן לבזקק. היה שתקן מטבעו, אך כל מלה שהוציא מפיו היתה שקולה ונאמרה במחשבה תחילה.

עם פרוץ מלחמת-השחרור התגייס בין הראשונים. כשם שהיה בן נאמן ומסור לבית הוריו כך ידע להיות נאמן לעמו. דרש לצרפו לפלוגה דתית ושירת בחטיבת "גולני". נשלח לשדה-אליהו והשתתף בכל הקרבות בעמק בית-שאן, נצרת, זרעין וכו'. כעבור 8 חדשים הועבר לנגב. מילא חובתו בחרדת קודש, ללא תלונה. תמיד השיב: "אצלנו בפלוגה טוב מאד", ואף עודד את חבריו בימים קשים. ב-23.12.1948 היה בנגב, ליד עוג'ה-הפיר. האויב הגיח משני צדי המשלט כשהוא מלווה בטנקים והמגינים נאלצו לסגת. בדרך פגע בדור בכליותיו והוא מת משטף דם. היה קבור בגבולות. ב-11.8.1949 הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות בנחלת-יצחק.

נצרת - הקרב בו השתתף נוח

עולים על נצרת

שנות קצרה נותרה לגדוד "גדעון" להתארגנות ולמנוחה לאחר קרבותיו בגלבע ובחירת ירדה, ולצפות להוראת תזווה חדשה, שצריכה היתה לבוא ממטה הוית-הצפון בהתאם להתפתחויות המבצעים במרחב-החזית.

ב־15.9.48 הגיעה לגדוד הוראה להספח לחטיבה אחרת, במסעה על נצרת במסגרת מבצע "דקל", עד אותה שעה הגיעו כוחות-השריון של חטיבה זו ונספחיה במסע-התקדמותם דרך כביש-שפרעם עד סביבות ציפורי. לגדוד ניתנה פקודת-היכוך לתזווה לשעה 18.00. פקודה זו כללה גם את פלוגה ב', שהוצרכה להגיע עוד באותו יום מאיזור ראש-הגשר של משמר-הירדן. המג"ד יצא עוד בראשית-הבוקר לשיבת-תיאום במטה-החטיבה האחרת, בה נתבררה משימת-הגדוד במהלך האחרון על נצרת, והיא: לאבטח את אגפי-השריונים המתקדמים אל העיר. לפי זה היה על הגדוד להגיע בחשכה לכפר-החורש, ולכבוש עם שחר את עיילוט שמצפון מערב לכפר-החורש ולהתבסס על הגבעות שמשני עברי כביש שפרעם-נצרת בואכה נצרת.

הידיעות מסרו, כי דרך-העפר העולה ממעלול לכפר-החורש נתפנתה לחלוטין לאחר כיבוש מעלול ומוג'ידל, לפיכך לא נערכו כל סידורי-אבטחה מיוחדים, ובראשית הלילה החלה שיירת-הגדוד לנוע במסע רגלי לעבר כפר-החורש.

היה ליל-ירח בהיר, כשהשיירה המתקדמת הפתעה ע"י מכת-אש שהומטרה מרכס הנמצא בצפון לדרך ובמרחק של 1-1½ ק"מ מכפר-החורש. מסתבר, שמשלט זה לא פונה כלל ונאחז ע"י האויב בכוח של מחלקה לערך, שחסמה את המעבר. פלוגה ג' שהייתה את חלוץ-השיירה, נערכה מיד במקום, כבשה את המשלט ללא-כל-אבידות ונתבססה בו. לאחר זאת המשיך יתר-הכוח בהתקדמותו לכפר-החורש. שמחת אנשי-המקום, שנותקו מכבר חדשים רבים, היתה רבה. עם הקשר המחודש הגיעה גם רוחתם. ההתנגשות שאירעה במבואות כפר-החורש שיבשה את לוח-הזמנים ב־6 שעות. לאחר התארגנות קלה נשלח מן המשק כוח להחליף את פלוגה ג', וזו יצאה עם דמדומי-הבוקר לכבוש את עיילוט. בכפר היתה התנגדות של רובאים, והכפר נכבש ללא קשיים. מאנשינו נפצע אחד בלבד, ומן האויב נהרגו 17 איש. במשך מסעה של הפלוגה המטיר האויב אש טרדנית על כפר-החורש מן המשלטים הנמצאים ממערב לבית-שנלר, שבגבולה של נצרת. אנשי-המקום השיבו פעם בפעם.

לא היה כל ערך ליריות אלו, וברי היה שלא באו אלא כדי להסיח כוחות לגזרתם. עם כיבוש עיילוט נצטרפה פלוגה א' לפלוגה ג', ושתייהן יחד לעבר הכביש. רק בשעות שלאחר-הצהרים נפגשו עם יחידות השריון שחנו ליד המעיין של ציפורי ומיד החלו לנוע על הגבעות משני עברי הכביש, כשהם מאבטחים את הטור הממונע, שאף הוא החל לנוע לדרך.

לאחר ההתנגשות, שהיתה לתותחני-הזחלים עם משוריניו של קאוקגי במבואות-העיר, התנגשות שבה הוכו שריוניו לחלוטין, נפתחה הדרך. חיילי-הגדוד קיבלו פקודה לתפוס את הגבעות, החולשות על העיר מצפון ומערב, והטור נכנס העירה מצפון. בערוב-היום היתה העיר כולה בידינו. חיילי-קאוקגי נסו בבהלה מן העיר, כשהיחידות המחזיקות בגבעות מתנגשות עמם פעם בפעם ומפילות בהם נפגעים.

ב־16.9.48 בערב, החמה הועדה העירונית על כתב-כניעתה של העיר ומסירתה

הקרב בו נפל נוח ז"ל - רפיח

פוסטים בכביש רפיח - עוג'ה

שמש, גשם, סופות-חול ואבק. החיים נמשכים כתיקונם. סדר היום כמעט קבוע הוא: קימה, "רחצה", אוכלים לפעמים, ויוצאים לסירה, או להטרדה. חוזרים לעת ערב, מנסים את המקלעים ומתכוננים לסירה-הלילה. סירים בלתי-פוסקים. החבריה כמעט ואינם נחים. הסביבה נהירה כבר ככריה, והענין מתחיל לשעמם. אך כנראה, שכבר דאגו לנו במטה, ומתחיל "להתבשל" משהו חדש. "מיוחד בשבילנו", כפי שהגדרו זאת במשרד-הקשר — המקור "הסודי" לכל האינפורמציות. מריחים משהו חדש. הסירים האחרונים בגבול-מצרים מספקים גם הם מקור לא-אכזב לשמועות שונות, ועתה מחכים אנו רק לאישור-המטה. ואמנם, נכונים היו הפעם "החישובים" שלנו:

מגמת-הפעולה: חבלה בכביש רפיח - עוג'ה.

ההכנות קדחתניות: הנהגים בודקים את הגיפים, מפקדי-הצוות דואגים למוון, נשק, תחמושת. נבדקים מבשירי-הקשר. הכל "על הגלגלים". האנשים מתרוצצים רצוא-ושבו, צעקות, קריאות, חרפות ידידותיות, שמת. החבלנים נועצים במפקד-הפלוגה, משונים את הדרך, מקום-הפעולה, מכינים את חומרה-הנפק, ומחכים לקומנדק של ה"קשר", שעליו יוטל התפקיד הנכבד — לשאת עליו אוצר זה, שיחזיר אולי כמה-זכמה מצרים לאבות-אבותיהם.

השעה כבר מאוחרת. הכנות אחרונות. הגיפים נבדקים שוב ע"י מפקדיהם. עוברים בקורת אחרונה של מפקדי-המחלקת. מפקד-הפלוגה מקרב לפיו את הרמקול, ומרעים:

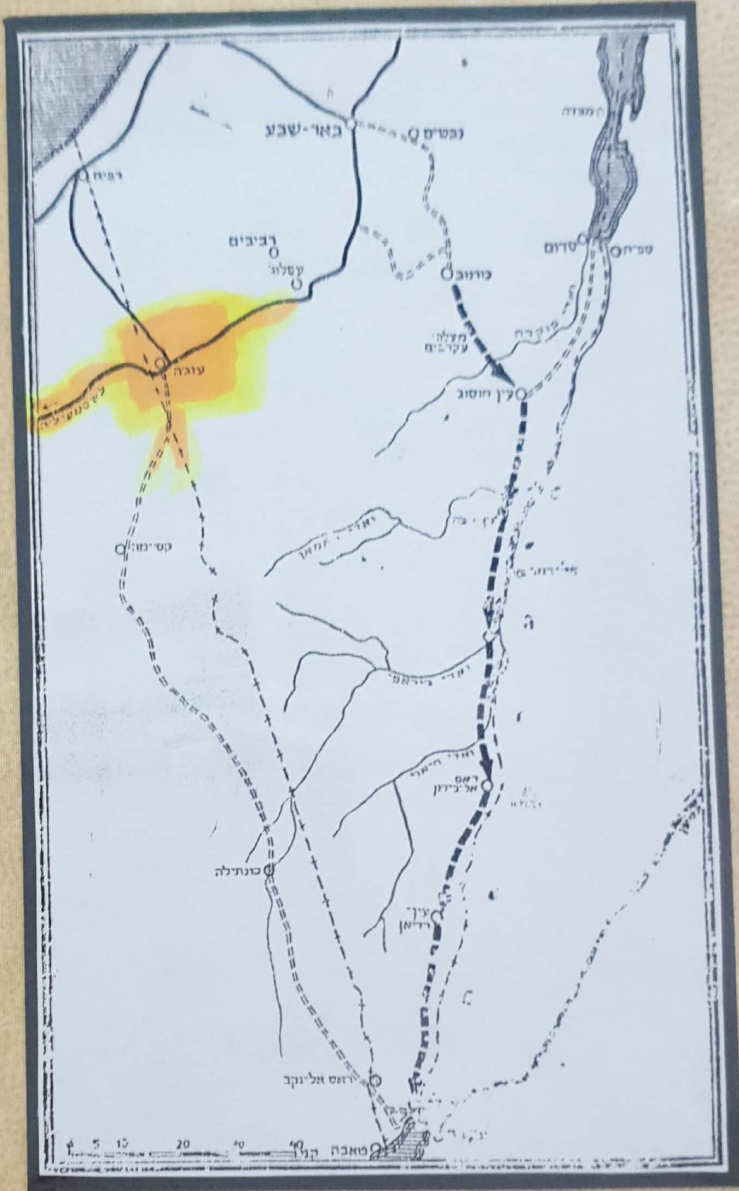
"הניעו"!

הנהגים לוחצים על המתנע. נשמע בהם שקט, ושלוש-עשרה מכונות יוצאות לדרך. הגיפ שלנו נוסע בראש ובגאווה כביכול, עובר את חורשת-המחנה ופונה דרומה. כשכל השיירה אחריו. הירח, שזה עתה החל לעלות אינו מעז לצאת מבין-העננים, כך שמרבית הזמן שרויים אנו בחשכה גמורה. אין רואים דבר רחוק מחמשה מטרים. כל נהג נועץ עיניו בגיפ שלפניו ומשתדל שלא לאבד את צלילתו.

אחרי נסיעה של דקות מספר אנו סרים מן הדרך ומתקדמים לעבר החולות. עובדה זו ונתנת את אותותיה — הגיפ מתחיל להתאמץ, לקפץ ולדלג על מהמורות. פעם בפעם נאלץ להעצר, לחזור על עקביו ולפלט לו דרך אחרת. הנה נשמע קול משקמתכת: גיפ נדפק בגיפ. דבר רגיל הוא בסביבות אלה. בגיפים אפשר עוד להסתדר, אך לא כן בקומנדקאר. כל זמן שנסענו בדרך, היה הוא "עלה-סוס", ואלו כאן "רוכבים" הגיפים. הרוח בינו ובין השאר מתגדל והולך, ופעם בפעם נאלצנו להתעכב כדי ששיגנו, "אנחותיו" גוברות והולכות, ו"גיסור" המכונה המתאמצת נשמע למרחוק. והרי נושא הוא הפעם שלושה-עשר איש, שעליהם נוסף עוד מטען לא-קל של חומר. ככל שאנו נכנסים לעומק הדיונות, הולכת הדרך וקשה. מסביב — גבעות-חול. הגיפ מחליק ברוב נחת ויורד מגבעת-חול תלולה, אך מיד אחריה יעלה על אחרת. הוא גונה, מתאמץ, מתחיל לעלות, נדמה לו, שכבר ישיג את הפסגה, — אך לא! כאן לא יעבור, — ואנו פונים ומחפשים מעבר אחר. נדמה, שכאן החול נוקשה, פחות או יותר. אתה עובר, עבר גם השני, אך השלישי כבר שוקע, נאנת, מתחפר, ושוב — לא יתכן לעבור במקום זה, והשאר צריכים לחפש דרך אחרת. לעתים מצליחה כל השיירה לעבור, ורק הקומנדקאר נשאר תקוע. היושבים עליו יורדים, דוחפים קדימה, אחורה, קדימה. אנו ממריצים אתם מרחוק, עד שלבסוף מצליחים להוציא

מפת אזור נפילתו של נוח ז"ל

בדרך אל המבצע בנגב

בעת הלחימה

ת.נ.צ.ב.ה.
פוטר נוח
1935-1948

...אך נזכור את כולם
את יפה הבלגיות והתואר
כי דעות שבעצת, לעולם
לא תתק את לבנו לשכוח.
אדכה וקודשית בדם
את תשובי בנינו לעולם.
חיים גרי.